

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

Настава и васпитање

UDK 37 ISSN 0547-3330 Београд
НВ год. LXII Број 1. стр. 1-194 2013.

РЕДАКЦИЈА

др Љубомир Коцић
др Павел Згага, Словенија
др Драгица Тривић
др Илке Паршман, Немачка
др Снежана Маринковић
др Росица Александрова Пенкова,
Бугарска
др Наташа Матовић
др Ала Степановна Сиденко, Русија
др Емина Хебиб
др Искра Максимовић
др Гордана Николић
др Саша Дубљанин

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

др Гордана Зиндовић Вукадиновић

Лектор: Татјана Догдибеговић

Преводиоци

За енглески језик др Анђелка Игњачевић

За руски језик др Дара Дамњановић

Секретар редакције

Маја Врачар

Компјутерска припрема и коректура:

Предраг Вучинић

За издавача:

Биљана Радосављевић

Штампа: SixPack, Београд

PEDAGOGICAL SOCIETY OF SERBIA

Journal of Education

UDK 37 ISSN 0547-3330 Belgrade
JE Year LXII No. 1. p. 1-194 2013.

EDITORIAL BOARD

Ljubomir Kocić, Ph.D.
Pavel Zgaga, Ph.D. Slovenia
Dragica Trivić, Ph.D.
Ilke Parchmann, Ph.D. Germany
Snežana Marinković, Ph.D.
Rossitsa Aleksandrova, Penkova, Ph.D.
Bulgaria
Nataša Matović, Ph.D.
Alla Stepanovna Sidenko, Ph.D. Russia
Emina Hebib, Ph.D.
Iskra Maksimović, Ph.D.
Gordana Nikolić, Ph.D.
Saša Dubljanin, Ph.D.

EDITOR-IN-CHIEF

Gordana Zindović Vukadinović, Ph.D.

Language editor: Tatjana Dogdibegović

Translators:

Andjelka Ignjačević, Ph.D. (English)

Dara Damnjanovic, Ph.D. (Russian)

Secretary

Maja Vračar

Design and typeset:

Predrag Vučinić

For the publisher:

Biljana Radosavljević

Printing: SixPack, Belgrade

Настава и васпитање

UDK 37

ISSN 0547-3330

Београд

НВ год. LXII

Број 1. стр. 1-194

2013.

САДРЖАЈ

<i>Јелена Бојиновић, Јасмина Коџопељић, Јасмина Пекић: Мотивација за учење и прокрастинација као предиктори подбацавања ученика у школи</i>	<i>5</i>
<i>Гордана Николић, Зорица Поповић: Испитивање академских постигнућа ученика у школама за образовање ученика са сметњама у развоју ...</i>	<i>25</i>
<i>Слађана Анђелковић, Зорица Станисављевић Петровић: Учење и поучавање ван учионице – Амбијентална настава.....</i>	<i>39</i>
<i>Мирослава Којић, Загорка Марков: Подстицање ликовне креативности предшколске деце савременим методичким приступом</i>	<i>52</i>
<i>Мира Попин: Примена акционе педагогије у настави француског језика....</i>	<i>70</i>
<i>Данијела Прошић-Сантовац, Првослав Јанковић: Корелација наставног садржаја у разредној настави: енглески језик и музичка култура.....</i>	<i>82</i>
<i>Маја Станојевић Гоцић: Значај примене информационих технологија у настави енглеског језика.....</i>	<i>96</i>
<i>Шефика Алибабић, Марија Чукановић-Каравидић, Ивица Ђорђевић: Образовање менаџера за акцију.....</i>	<i>107</i>
<i>Недељко Родић: Савремене функције и концепти наставе физичког васпитања</i>	<i>126</i>
<i>Вера Спасеновић: Изглед типичног наставника: виђење ученика и наставника из различитих земаља</i>	<i>141</i>
<i>Јован Ромелић, Тијана Илић: Ставови наставника географије о подстицајним елементима, препрекама и ефектима самовредновања</i>	<i>162</i>
<i>Зоран Чворовић, Саша Дубљанин: Византијски поглед на васпитање и односе родитеља и деце – правни и педагошки аспект.....</i>	<i>175</i>
<i>Упутство за ауторе прилога</i>	<i>190</i>

Journal of Education

UDK 37

ISSN 0547-3330

Belgrade

JE Year LXII

No. 1. p. 1-194

2013.

CONTENTS

<i>Jelena Bojinović, Jasmina Kodžopeljić, Jasmina Pekić: Motivation for Learning and Procrastination as Predictors of Students' Failures in School.....</i>	5
<i>Gordana Nikolić, Zorica Popović: Determining Academic Achievements of Students with Developmental Difficulties</i>	25
<i>Slađana Anđelković, Zorica Stanisavljević Petrović: Learning and Teaching out of Classroom - Ambient Classes</i>	39
<i>Miroslava Kojić, Zagorka Markov: Stimulating Artistic Creativity in Preschool Children by a Modern Methodological Approach.....</i>	52
<i>Mira Popin: The Application of the Action Pedagogy in French Language Classes</i>	70
<i>Danijela Prošić-Santovac, Prvoslav Janković: Correlation of the Teaching Contents in Junior Elementary School: English and Musical Culture</i>	82
<i>Maja Stanojević Gocić: The Importance of the Use of Information Technologies in the Teaching of English.....</i>	96
<i>Šefika Alibabić, Marija Čukanović-Karavidić, Ivica Dorđević: Educating managers for action</i>	107
<i>Nedeljko Rodić: Modern Functions and Concepts of Teaching Physical Education</i>	126
<i>Vera Spasenović: "Typical Teacher" Image: How Students and Teachers from Different Countries View Them.....</i>	141
<i>Jovan Romelić, Tijana Ilić: The Attitudes of Geography Teachers towards Stimulating Elements, Obstacles, and Effects of Self-Evaluation.....</i>	162
<i>Zoran Čvorović, Saša Dubljanin: Byzantine Views on Upbringing and Parents/Children Relations. Legal and Pedagogic Aspects.....</i>	175
<i>Notes for contributors</i>	192

Обучение и воспитание

UDK 37

ISSN 0547-3330

Белграде

НВ год. LXII

Номер 1. стр. 1-194

2013.

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Елена Бойинович, Ясмينا Коджопелич, Ясмينا Пекич: Мотивация к обучению и промедление как показатели неуспеваемости учеников в школе.....</i>	5
<i>Гордана Николитч, Зорица Попович: Тестирование успеваемости учащихся в школах для обучения учеников с задержкой в развитии.....</i>	25
<i>Сладжана Анджелкович, Зорица Станисавлевич Петрович: Учение и обучение за пределами класса</i>	39
<i>Мирослава Койич, Загорка Марков: Поощрение изобразительного творчества у детей дошкольного возраста современным методическим подходом</i>	52
<i>Мира Попин: Применение деятельностной педагогики в преподавании французского языка</i>	70
<i>Дашиела Прошич-Сантовац, Првослав Янкович: Корреляция учебных содержаний в классном обучении. английский язык и музыкальная культура</i>	82
<i>Майя Станоевич Гоцич: Важность применения информационных технологий в преподавании английского языка</i>	96
<i>Шефика Алибабич, Мария Чуканович-Каравидич, Ивица Джорджевич: Образование менеджеров для действий</i>	107
<i>Неделько Родич: Современные функции и концепты преподавания физической культуры.....</i>	126
<i>Вера Спасенович: Качества типичного учителя. мнения учеников и преподавателей из разных стран</i>	141
<i>Йован Ромелич, Тияна Илич: Мнения учителей географии о побудительных мотивах, препятствиях и эффектах самооценки.....</i>	162
<i>Зоран Чворович, Саша Дбьяшл: Византийский взгляд на воспитание и отношение родителей и детей - правовой и педагогический аспекты</i>	175
<i>Рекомендация авторам</i>	194

Јелена Бојиновић¹
Јасмина Коцопелјић
Јасмина Пекић

UDK - 371.26:159.947.5(497.11)"2011/2012"
159.953.5-057.874(497.11)"2011/2012"
159.947.5.072-057.874(497.11)"2011/2012"

Оригинални научни рад

НВ. LXII 1. 2013.

Примљен: 3. X 2012.

МОТИВАЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ И ПРОКРАСТИНАЦИЈА КАО ПРЕДИКТОРИ ПОДБАЦИВАЊА УЧЕНИКА У ШКОЛИ

Апстракт Рад нуди приказ истраживања које претендује да одговори на питање да ли између група подбацивача различитих нивоа способности и успешних ученика постоје разлике у врсти мотивације и степену прокрастинације, те у којој мери поменуте варијабле предвиђају подбацивање у школским оквирима. Након прелиминарног тестирања средњошколаца батеријом тестова интелигенције КОГЗ, у коначан узорак је укључено 267 ученика од 1. до 4. разреда, распоређених у три групе: успешни ученици натпросечних способности (IQ изнад 120, просечна оцена изнад 4,50), даровити подбацивачи (IQ изнад 120, просечна оцена испод 4,50) и просечни подбацивачи (IQ у распону 90-110, просечна оцена испод 3,50). На овако селекционисаном узорку примењен је упитник за испитивање мотивације (МЗУ), који има упориште у теорији самоодређења, као и скала прокрастинације (GPS), која нуди општу меру одлагања као облика понашања. Добијени резултати сугеришу да су код успешних ученика више изражене продуктивније форме мотивације, попут аутономне екстринзичне и интринзичне мотивације, док подбациваче карактерише наглашенија општа склоност ка одлагању активности које воде ка циљу. С друге стране, разлике између подбацивача високих способности и просечних подбацивача нису добијене ни у једној врсти мотивације, нити у склоности ка прокрастинацији. Резултати категоријалне регресионе анализе показали су да је предикторски сет варијабли који удружује различите облике мотивације и прокрастинацију умерено повезан са школским успехом, односно подбацивањем, док парцијални доприноси појединачних предиктора истичу значај екстерне мотивације за објашњење подбацивања.

Кључне речи: даровитост, подбацивање, мотивација, теорија самоодређења, прокрастинација

MOTIVATION FOR LEARNING AND PROCRASTINATION AS PREDICTORS OF STUDENTS' FAILURES IN SCHOOL

Abstract The paper offers an account of a research intended to answer the question whether among the groups of failing students with different levels of abilities and successful students there are differences in motivation and the level of procrastination, and to which extent the mentioned variables can predict failing in school. After a preliminary testing of students with a battery of intelligence tests KOG3, the final sample included 267 students from the first to the fourth grades of elementary school, who were divided in three groups: successful students with above-average abilities (IQ above

¹ jelenabojinovic@gmail.com

120, average school marks above 4.50), talented failing students (IQ above 120, average school marks below 4.50), and average failing students (IQ from 90 - 110, average school marks below 3.50). The respondents, selected according the above criteria, filled in the questionnaire for examining motivation which is based on the theory of self-placement, as well as the scale of procrastination (PASS) which determines a general measure of postponement as a feature of behaviour. The obtained results suggest that successful students show more productive forms of motivation, like autonomous intrinsic and extrinsic motivation, while failing students are characterized by a general tendency to postpone the activities that lead towards a goal. On the other hand, there were no differences between the high-ability failing students and average-ability failing students regarding either the type of motivation or the tendency to procrastination. The results of the category regressional analysis showed that the predictive set of the variables which combines different forms of motivation and procrastination are moderately linked with academic success, i.e. failing, while partial contributions of individual predictors stress the importance of external motivation for explaining failures.

Keywords: ability, failing, motivation, self-placement theory, procrastination.

МОТИВАЦИЈА К ОБУЧЕНИЈУ И ПРОМЕДЛЕНИЕ КАК ПРЕДСКАЗАТЕЛИ НЕУСПЕВАЕМОСТИ УЧЕНИКОВ В ШКОЛЕ

Резюме

В статье дается обзор исследований, которые призваны ответить на вопрос о том, существует ли разница между группами неуспеваемых учеников различных уровней способностей и успешных учеников в типе мотивации и степени промедления, и в какой мере упомянутые переменные прогнозируют неуспеваемость в школе. После предварительного тестирования учащихся средней школы с применением батареи тестов интеллекта КОГЗ, окончательная выборка включала 267 учеников, с первого по четвертый классы, разделенных на три группы: успешные ученики выше средних способностей (IQ выше 120, средний балл выше 4,50), не очень успешные одаренные ученики (IQ выше 120, средний балл ниже 4,50) и средние ученики (IQ 90-110, средняя оценка ниже 3,50). Затем ученики заполнили вопросник для исследования мотивации (МЗУ), который уходит своими корнями в теорию самоопределения, а также и шкалу промедления (GPS), которая позволяет определить общую меру задержки как форму поведения. Полученные результаты показывают, что у успешных учеников более выражены продуктивные формы мотивации, такие, как автономная внешняя и внутренняя мотивация, в то время, как неуспеваемых учеников характеризует выраженная общая тенденция отложить ведущую к цели деятельность. С другой стороны, различия в любой мотивации между второй и третьей группами учеников не обнаружены. Результаты категориального регрессивного анализа показали, что набор показателей переменных, который сочетает в себе различные формы мотивации, умеренно связан с школьным успехом или неуспехом, а частичные влияния отдельных показателей подчеркивают важность внешней мотивации.

Ключевые слова: одаренность, мотивация, теория самоопределения, промедление,

Гордана Николић¹
Педагошки факултет у Сомбору
Универзитет у Новом Саду
Зорица Поповић
Завод за унапређивање образовања
и васпитања, Београд

UDK - 376.1-056.26/36-053.5(497.11)"2009/2010"
371.212.3-056.26/36-053.5(497.11)"2009/2010"
159.953.5.075-056.26/36-053.5(497.11)"2009/2010"
Оригинални научни рад
НВ. LXII 1. 2013.
Примљен: 8. VI 2012.

ИСПИТИВАЊЕ АКАДЕМСКИХ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА У ШКОЛАМА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ УЧЕНИКА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Апстракт *Нова законска решења у образовању отворила су простор за чвршћу везу „специјалних“ школа са „редовних“ школама на основном и средњошколском нивоу. Увођење јединственог програма за све ученике и недискриминативна уписна политика представљају добро полазиште за умањивање постојећег паралелизма између специјалних и редовних школа и унапређење образовно-васпитне праксе. Рад има за циљ сагледавање актуелног стања у специјалном образовању и утврђивање нивоа академских постигнућа ученика, како би се утврдило каква је полазна основа од које се креће ка систематичном приступу променама које треба извршити у том систему. Школске 2009/10. године обављена је прва спољашња евалуација постигнућа ученика са сметњама у развоју у четири специјалне (74 ученика) и једној редовној школи (48 ученика). Укупно су тестирана 122 ученика истим тестовима из српског језика и математике које су припремили саветници за те предмете из Завода за унапређивање образовања и васпитања, на основу плана и програма за лакшу менталну ретардацију. Циљна група и су били ученици четвртог и осмог разреда основне школе. На тај начин је сагледан ниво усвојености градива у оквиру сваке школе. Резултати су показали знатно нижа постигнућа ученика из школа за телесно инвалидну децу, децу оштећеног слуха и децу са лакшим интелектуалним сметњама од постигнућа ученика с оштећењем вида и ученика из редовних школа. У раду се анализирају могући начини за превазилажење постојећег стања у овим школама, као и могућности за унапређивање наставе и образовања у раду школа за образовање ученика са сметњама у развоју.*

Кључне речи: *образовање, школе, академска постигнућа, евалуација, сметње у развоју, успешни модели.*

DETERMINING ACADEMIC ACHIEVEMENTS OF STUDENTS WITH DEVELOPMENTAL DIFFICULTIES

Abstract *Recent legal provisions in education opened space for closer connecting "special" schools with "regular" schools on elementary and secondary educational levels. The implementation of a uniform curriculum for all students and non-discriminatory enrolment policy are a good basis for reducing the existing parallelism between special and regular schools and enhancement of educational practice. The goal of the research is the analysis of current state in special schools and determination of the students' academic achievement in order to determine the starting point for a systemat-*

¹ gordana.nikolic@zuov.gov.rs

ic approach to changes which should be made in the system. During the academic 2009/10 year, the first external evaluation of the achievements of the students with developmental difficulties in four special (74 students) and one regular (48 students) schools was conducted. The total of 122 students were given the same tests for the Serbian language and Mathematics, which were developed by the advisors of the Institute for the Advancement of Education and were based on the curricula for lightly retarded children. The target groups were the students of the fourth and eighth grades of elementary school and the levels of attainments were determined for each school. The results showed considerably lower levels of achievement of the students from the schools for physically handicapped children, children with hearing impairment, and children with milder intellectual difficulties compared with the achievements of the students in the regular school. The paper also offers the analysis of some ways of how to overcome this dissatisfactory state and enhance educational work in schools for children with developmental difficulties.

Keywords: education, schools, academic attainments, evaluations, developmental difficulties, successful models.

ТЕСТИРОВАНИЕ УСПЕВАЕМОСТИ УЧАЩИХСЯ В ШКОЛАХ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ УЧЕНИКОВ С ЗАДЕРЖКОЙ В РАЗВИТИИ

Резюме Новое законодательство в сфере образования открывает возможности для более тесной связи специальных и регулярных школ начального и среднего уровней. Введение единой программы обучения для всех учащихся и недискриминационная поступительная политика являются отправной точкой для сокращения существующего параллелизма между специальными и общеобразовательными школами и улучшения образовательной практики. Работа направлена на понимание текущего состояния специального образования, на определение уровня академической успеваемости учащихся как исходного пункта, на основе которого можно определить, какие изменения должны быть внесены в этой системе. В учебном 2009/10 году проведена первая внешняя эвальвация успеваемости учащихся с задержкой в развитии в 4 специальных (74 учащиеся) и одной регулярной школах (48 учащихся). Тестирование успеваемости по сербскому языку и математике проведено на примере 122 учащихся (четвертого и восьмого классов основной школы), а тесты подготовлены компетентными сотрудниками Института по улучшению образования и воспитания, в соответствии с требованиями учебной программы для учеников с задержкой в развитии. Результаты показали, что уровень успеваемости учеников в школах для инвалидов детей, детей с нарушением слуха и детей с легкой умственной отсталостью значительно ниже, чем уровень достижений учеников с нарушением зрения и учеников регулярных школ. В работе обсуждаются возможные пути преодоления сложившейся ситуации в этих школах, а также способы актуализации обучения и образования в школах для учеников с задержкой в развитии.

Ключевые слова: образование, школа, академические достижения, эвальвация, задержки в развитии, успешные модели,

Слађана Анђелковић¹
Географски факултет
Универзитет у Београду
Зорица Станисављевић Петровић
Филозофски факултет
Универзитет у Нишу

UDK - 371.39:37.026

371.3::379.831

Прегледни чланак

НВ. LXII 1. 2013.

Примљен: 31. VII 2012.

УЧЕЊЕ И ПОУЧАВАЊЕ VAN УЧИОНИЦЕ – АМБИЈЕНТАЛНА НАСТАВА

Апстракт *Конструктивистичка парадигма на нивоу организације и методике наставе отвара врата школе ка подстицајним, стимулативним просторима, амбијентима, где су директан контакт са предметима сазнања и аутентичност амбијента битне одреднице процеса учења и поучавања. Циљ рада је да се кроз приказ и критичку анализу теоријских полазишта и рефлексија у наставној пракси укаже на оправданост све већег удела амбијенталне наставе у школском курикулуму. Централни део рада посвећен је сагледавању предности и недостатака наставе у ванучионачким амбијентима у истраживањима у свету и код нас. Резултати истраживања, посебно сазнања о вредности конструктивистичког, контекстуалног, интегрисаног приступа наставном курикулуму, отварања школе према локалној средини иду у прилог савременим тенденцијама које промовишу потребу за мењањем и осавремењавањем наставног рада и могу чинити полазну основу за даља истраживања о различитим аспектима примене амбијенталне наставе на нашим просторима.*

Кључне речи: амбијентална настава, конструктивистички приступ, контекст, интегрисани курикулум

LEARNING AND TEACHING OUT OF CLASSROOM - AMBIENT CLASSES

Abstract *On the level of the organization and methodology of teaching the constructivist paradigm opens the door of school to stimulating spaces, ambiances where a direct contact with the objects of learning and the authenticity of the ambience are essential determinants of the teaching/learning process. The author's intention is to show, by a thorough account and critical analysis, that ambient classes should justifiably be more represented in school curricula. The central part of the paper deals with advantages and drawbacks of teaching in out-of-classroom-ambiances recorded in research reports both from the world and our country. Research results, especially ascertainment about the value of the constructivist, contextual, integrated approach to the curriculum and opening school to local environment, are in tune with modern tendencies which promote the need for changing and modernizing the teaching process, and can be used as a starting point for further research of different aspects of the ambient classes in our region.*

Keywords: ambient classes, constructivist approach, context, integrated curriculum.

¹ slandjelkovic@gef.bg.ac.rs

УЧЕНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ЗА ПРЕДЕЛАМИ КЛАССА

Резюме *Конструктивистская парадигма на уровне организации и методики обучения открывает школьные двери стимулирующим пространствам, среде, где прямой контакт с объектами знаний и аутентичность среды являются важными факторами, которые определяют обучение и учение. Цель данной работы - провести критический анализа теоретических основ и их отражений в педагогической практике и указать на обоснованность увеличения доли обучения за пределами классной комнаты в программах обучения. В центральной части работы приводится оценка преимуществ и недостатков обучения за пределами класса на основе исследований, проведенных в мире и в нашей стране. Результаты исследования о значении конструктивистского, контекстуального и интегрированного подходов к преподаванию учебных содержаний, связь школы и локальной среды - все это идет на пользу актуальным тенденциям, которые подчеркивают необходимость изменения и модернизации обучения. Полученные результаты могут служить основой в дальнейших исследованиях данной проблемы.*

Ключевые слова: *амбиент классы, конструктивистский подход, контекст, интегрированные учебные планы и программы,*

Мирослава Којић¹
Загорка Марков
Висока школа струковних студија
за образовање васпитача
Кикинда

UDK - 37.036:373.2
371.3::73/76-028.31
Оригинални научни рад
НВ. LXII 1. 2013.
Примљен: 12. II 2012.

ПОДСТИЦАЊЕ ЛИКОВНЕ КРЕАТИВНОСТИ КОД ПРЕДШКОЛСКЕ ДЕЦЕ САВРЕМЕНИМ МЕТОДИЧКИМ ПРИСТУПОМ

Апстракт Ауторке представљају савремени методички приступ у иницирању и развијању ликовне креативности код деце предшколског узраста. Овакав приступ подразумева проналажење најадекватнијег начина и широког дијапазона могућности да се код сваког детета подстакне заробљени ликовни израз и креативност. Уопште потреба за ликовним изражавањем код деце предшколског узраста је једна од основних потреба, на самим тим представља и важан фактор у њиховом развоју. Професори методике ликовног васпитања који су ментори студентима – будућим васпитачима, у вежбаоницама Предшколске установе у Кикинди увидели су да стереотипни, традиционални методички приступ не пружа могућност за оптимални развој ликовне креативности која, на основу њиховог професионалног искуства, на предшколском узрасту готово увек постоји. Ликовно изражавање на предшколском узрасту повезано је са когнитивним развојем, па га због тога треба искористити као могућност за подстицање и оптималан развој когнитивних способности деце. Савремена методика ликовног васпитања заснива се на целовитости, односно интеграцији свега онога што деца истражују и доживљавају и супротна је фрагментацији којима их одрасли уче. Рад извире директно из четири деценије дуге праксе професора методике ликовног васпитања деце предшколског узраста у ПУ „Драгољуб Удицки“ у Кикинди. Ракурс овог методичког приступа у методици ликовног васпитања не само да подстиче креативност, већ утиче и на развој говора, дивергентног и конвергентног мишљења, памћења и других психичких функција. Ауторке примерима поткрепљују своју тезу. Овај приступ позитивно утиче и на ликовну креативност деце са сметњама у развоју.

Кључне речи: савремени методички приступ, деца предшколског узраста.

STIMULATING ARTISTIC CREATIVITY IN PRESCHOOL CHILDREN BY A MODERN METHODOLOGICAL APPROACH

Abstract The authors present a modern methodological approach to initiating and developing artistic creativity in children of preschool age. The approach implies search for the most adequate ways and a wide range of possibilities to stimulate the entrapped artistic expression and creativity of each child. Generally speaking, the need for artistic expression is one of basic needs of children of this age and is an important factor in their development. The professors of Art Education methodology, the mentors of the students - future teachers, noticed that the stereotypical, traditional methodological approach does not offer possibilities for the optimal development of artistic creativity which, according to their professional experience, is always present in preschool age. Artistic expression in preschool age is connected with cognitive development, and it

¹ kojicmb@gmail.com

should be used as an opportunity to stimulate optimal cognitive development of children. The contemporary methodology for Art Education is founded on wholeness, i.e. integration of everything that children explore and experience and is opposed to fragmentation with which the adults learn. The paper is the result of four decades long experience of the Art Education Methodology teachers in the Preschool Institution „Dragoljub Udicki” in Kikinda. The angle of this methodological approach enhances not only creativity, but stimulates also the development of speech, divergent and convergent thinking, memory, and other psychological processes. The authors support their thesis by examples. The approach stimulates positively artistic creativity in children with developmental difficulties.

Keywords: *modern methodological approach, children of preschool age, artistic creativity.*

ПООЩРЕНИЕ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ТВОРЧЕСТВА У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА СОВРЕМЕННЫМ МЕТОДИЧЕСКИМ ПОДХОДОМ

Резюме *В статье представлен современный методологический подход к возбуждению и развитию изобразительного творчества у детей дошкольного возраста, Такой подход означает нахождение наиболее подходящих методов и возможностей для возбуждения и поощрения в каждом ребенке скрытого художественного и творческого потенциала, Потребность в изобразительном выражении у детей дошкольного возраста является одной из основных потребностей и, следовательно, представляет собой важный фактор их развития, Профессора методики преподавания изобразительного искусства - научные руководители студентов, будущих воспитателей, работая в аудитории Дошкольного учреждения в Кикинде, поняли, что стереотипный, традиционный методический подход не дает возможности для оптимального развития изобразительного творчества, которое, как показал их профессиональный опыт, у детей дошкольного возраста почти всегда существует, Изобразительное выражение у детей дошкольного возраста связано с когнитивным развитием и, поэтому, его необходимо использовать для оптимального развития познавательных способностей детей, Современная методика обучения изобразительному искусству исходит из принципа целостности, т.е. интеграции всего того, что дети исследуют и испытывают, и она противоположна фрагментации, которой взрослые учат детей, Данная работа непосредственно вытекает из сорокалетней практики преподавания методики обучения изобразительному искусству детей дошкольного возраста, Данный методический подход не только поощряет творчество, но и влияет на развитие речи, дивергентного и конвергентного мышления, памяти и других психических функций, Такой подход положительно влияет и на изобразительное творчество детей с задержкой в развитии,*

Ключевые слова: *современный методический подход, дети дошкольного возраста.*

ПРИМЕНА АКЦИОНЕ ПЕДАГОГИЈЕ У НАСТАВИ ФРАНЦУСКОГ ЈЕЗИКА

Апстракт Појам "акциони приступ" у учењу страног језика подразумева да ученици усвајају језички материјал извршавањем одређених задатака, што их ставља у средиште наставног процеса. Циљ овог рада је да покаже у којој мери овај педагошки поступак доприноси квалитету наставе и какве резултате даје у пракси. Указује се, такође, на одређене теškoће с којима се сусрећемо у наставној пракси и предлажу се начини за њихово превазилажење. Разматра се потреба увођења наставних техника и активности које би оспособиле студенте за суочавање с конкретним ситуацијама друштвеног живота, путем анализе једног поглавља уџбеника *Objectif Express*, намењеног почетним нивоима наставе француског пословног језика. Истраживање је изведено на високошколској установи ФЕФА (Факултет за економију, финансије и администрацију) у Београду, на узорку од 26 студената, методом педагошког експеримента са паралелним групама. Исту лекцију смо обрађивали са две групе студената, с тим што смо се приликом увежбавања градива с контролном групом руководили традиционалним методама, а с експерименталном педагогијом задатка. Резултати истраживања показују да су студенти експерименталне групе показали виши ниво усвојених знања, што наводи на закључак да овај педагошки поступак даје добре резултате.

Кључне речи: акциона педагогија, задатак, студент, уџбеник, потребе

THE APPLICATION OF THE ACTION PEDAGOGY IN FRENCH LANGUAGE CLASSES

Abstract The concept of "action approach" in learning a foreign language implies that students internalize linguistic material by performing certain tasks, which places the student in the centre of the teaching process. The aim of this paper is to show to which extent this approach contributes to the quality of teaching and what results it produces in practice. Stressed also are some difficulties present in current teaching practice and suggestions are offered for their overcoming. The need for implementation of some teaching techniques and activities which would enable students to confront particular social life situations is considered through an analysis of a chapter in the textbook "Objectif Express" for the elementary level of the French language for business. The research was conducted in the high education institution FEFA (Faculty of Economy, Finance, and Administration) in Belgrade, on a sample of 26 students, and by the use of the method of pedagogic experiment with parallel groups. The same lesson was elaborated with two groups of students: with the control group we used traditional methodology, and action tasks in the experimental group when the material was practiced. The research results show that the students in the experimental group acquired more knowledge, which leads to the conclusion that this pedagogic procedure might lead to good results.

Keywords: action pedagogy, task, student, textbook, needs.

¹ mpopin@fefaf.edu.rs

ПРИМЕНЕНИЕ ДЕЯТЕЛЬНОСТНОЙ ПЕДАГОГИКИ В ПРЕПОДАВАНИИ ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА

Резюме

Термин „деятельностный подход” к изучению иностранного языка означает, что учащиеся приобретают языковые знания выполнением конкретных задач, что ставит их в центр учебного процесса, В данной работе показывается в какой степени этот педагогический поступок улучшает качество обучения и какие результаты получаются на практике, В дальнейшем указывается на определенные трудности в педагогической практике и предлагаются пути их преодоления, Обсуждается необходимость внедрения таких методов обучения и видов деятельности, которые помогли бы студентам справиться с конкретными ситуациями социальной жизни, на основе анализа одного из разделов учебника „Objetif Exrgess”, предназначенного для изучение французского языка в сфере бизнеса - начальный уровень, Исследование проводилось в высшем учебном заведении (Факультет экономики, финансов и управления) в Белграде, на примере 26 студентов, с применением педагогического эксперимента с параллельными группами, Одну и ту же тему мы проходили с двумя группами студентов, но в работе с контрольной группой использованы традиционные методы, в то время как в работе с экспериментальной группой применялась педагогика заданий, Результаты исследования показывают, что студенты экспериментальной группы показали более высокий уровень приобретенных знаний, что приводит к выводу, что этот педагогический поступок дает хорошие результаты,

Ключевые слова: *деятельностная педагогика, задание, студент, учебник, потребности,*

КОРЕЛАЦИЈА НАСТАВНОГ САДРЖАЈА У РАЗРЕДНОЈ НАСТАВИ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК И МУЗИЧКА КУЛТУРА

Апстракт *Због тога што ученици млађе школске доби претежно глобално опажају и разумеју појаве, школско учење треба заснивати како на предметној подељености наставних садржаја, тако и на њиховом повезивању или интегрисању. Стога не изненађује чињеница да је тема корелације веома актуелна, иако не увек и не за све наставне предмете. У овом раду аутори пореде циљеве, задатке и садржаје за предмете Енглески језик и Музичка култура, као два наизглед потпуно различита предмета у циклусу разредне наставе основношколског образовања и васпитања, и налазе да поред разлика у циљевима и садржајима, ови предмети имају и много тога заједничког, те да није оправдана претпоставка да за ове предмете не постоје адекватне могућности корелације, а што би се могло закључити на основу информација у различитим приручницима за учитеље и наставнике доступним наставном кадру у Србији. Такође, у раду су представљени и различити модели интегрисања и корелирања наставних садржаја из ових предмета, с циљем да се укаже на неке од постојећих могућности, али и да се подстакну нова размишљања на ту тему.*

Кључне речи: *интегрисана настава, енглески језик, музичка култура, модели корелације.*

CORRELATION OF THE TEACHING CONTENTS IN JUNIOR ELEMENTARY SCHOOL: ENGLISH AND MUSICAL CULTURE

Abstract *Since junior students perceive and comprehend things mainly globally, school learning should be based not only on subject division of the teaching contents but also on their connectedness and integration. Hence, it is not surprising that the topic of correlation is current, although not all teaching subjects are considered. In this article the authors compare the aims, tasks and contents of the subjects English Language and Musical Culture, the two seemingly completely different subjects in the cycle of junior elementary education, and state that, besides the differences in the aims and contents, these subjects have much in common, and that the thesis that there are no possibilities for adequate correlation of these two subjects, which might be concluded based on the information in various teacher manuals available to the teaching cadre in Serbia is not justified. The paper offers different models of integration and correlation of the teaching contents of these two subjects, with the aim to point out some existing possibilities, and to stimulate further thinking and rethinking of the topic.*

Keywords: *integrated teaching, English Language, Musical Culture, correlation models.*

¹ d.prosic.santovac@gmail.com

КОРРЕЛЯЦИЯ УЧЕБНЫХ СОДЕРЖАНИЙ В КЛАССНОМ ОБУЧЕНИИ: АНГЛИЙСКИЙ ЯЗЫК И МУЗЫКАЛЬНАЯ КУЛЬТУРА

Резюме *Потому что ученики младших классов главным образом глобально воспринимают и понимают явления, обучение в школе должно основываться как на предметном подразделении учебных содержаний, так и на их взаимосвязи и интеграции, Поэтому не удивительно, что корреляция является очень актуальным вопросом, хотя не всегда и не по всем учебным предметам, В этой статье сравниваются цели, задачи и содержания обучения по учебным предметам английский язык и музыка, этим, казалось бы различным предметам обучении в цикле начального образования и воспитания, Авторами обнаружено, что, несмотря на различия в целях и содержаниях обучения, эти учебные предметы имеют много общего, так что не подтвердилась информация что в этом случае отсутствуют возможности корреляции, которая приводится в различных пособиях для учителей и преподавателей в Сербии, Кроме того, в работе представлены различные модели интеграции и корреляции учебных содержаний по этим предметам, для того чтобы показать некоторые из существующих возможностей и стимулировать новые обсуждения данного вопроса,*

Ключевые слова: *интегрированное образование, английский язык, музыка, модели корреляции,*

Шефика Алибабић¹

Универзитет у Београду, Филозофски факултет

Марија Чукановић-Каравидић

Висока школа за пословну економију

и предузетништво, Београд

Ивица Ђорђевић

Универзитет у Београду, Факултет безбедности

UDK - 378.147::005-051

Оригинални научни рад

НВ. LXII 1. 2013.

Примљен: 17. VI 2012.

ОБРАЗОВАЊЕ МЕНАџЕРА ЗА АКЦИЈУ

Апстракт *Изазови управљачког окружења и сложених професионалних улога менаџера траже адекватне одговоре од институција и програма иницијалног припремања менаџера. Трендови и промене контекста пословних организација постављају бројне императиве образовању менаџера, а сви они се могу сажети у један – припремање студената за акцију, за компетентно деловање у свету рада. Са становишта високошколске дидактике то подразумева примену наставних приступа у припремању менаџера који интегрису два кључна појма – компетенција и активност. Управо такви наставни приступи би требало да буду једна од карактеристика реформисаног наставног амбијента у високошколском образовању. Стога је намера ове теоријско-емпиријске студије да проучавајући проблем наставних приступа усмерених на развој компетенција кроз моделе активне наставе и учења у високошколском образовању менаџера покуша да да одговор на питање да ли се студенти менаџмента припремају за акцију. Методолошки оквир емпиријског истраживања дефинисан је у складу с општим истраживачким циљем – сагледати мишљења наставника, студената и практичара/менаџера о наставним приступима усмереним на припремање будућих менаџера за акцију, подразумевајући под наставним приступима две варијабле: курикуларну оријентацију ка компетенцијама и практиковање активних модела наставе и учења. Подаци прикупљени на одабраном узорку (који су чинили наставници, студенти менаџмента и менаџери) помоћу наменски конструисаних истраживачких инструмената, интерпретирани су у оквиру квалитативно-квантитативне анализе као основне интерпретативне парадигме. Општа хипотеза – студенти менаџмента се у току студија не припремају за акцију, тестирана у контексту истраживачких налаза, делимично је добила потврду која има упориште углавном у одговорима студената и менаџера, док се одговорима и проценама наставника постављена хипотеза оповргава.*

Кључне речи: образовање менаџера, наставни приступ, курикулум, компетенција, активна настава и учење

EDUCATING MANAGERS FOR ACTION

Abstract *The challenges of management environment and complex professional roles of managers, seek for adequate responses from institutions and managers initial preparation programs. Trends and context changes of business organizations set up numerous „imperatives“ to managers education, all of which could be summed up in one – preparing students for action, to act competently in the world of work. From the standpoint of higher education didactic, that involves the use of teach-*

¹ salibabi@f.bg.ac.rs

ing approaches in managers preparation that integrate two key concepts - competence and activity. Exactly those teaching approaches should be one of the characteristics of the reformed educational environment in higher education. Therefore, the purpose of this theoretical-empirical study is to try to answer the question whether management students are being prepared for action, through examining the problem of teaching approaches aimed at developing competency models through active teaching and learning in higher of managers. The methodological framework of the empirical research is defined in accordance with the general aim of the research - „look at the opinions of teachers, students and practitioners / managers about teaching approaches aimed at preparing future managers for action”, by teaching approaches we mean two variables: curricular orientation towards competencies and using active models of teaching and learning. Data collected on a selected sample (which consisted of teachers, management students and managers) with a custom designed research instruments, are interpreted in the framework of qualitative-quantitative analysis as the primary interpretative paradigm. The general hypothesis - “management students during the studies do not prepare for action”, tested in the context of research findings, was partially confirmed mainly due to responses of students and managers, while responses and evaluations of teachers, reject the initial hypothesis.

Keywords: managers' education, teaching approach, curriculum, competencies, active teaching and learning.

ОБРАЗОВАНИЕ МЕНЕДЖЕРОВ ДЛЯ ДЕЙСТВИЙ

Резюме Сложные условия управления и сложные профессиональные роли менеджеров требуют соответствующей подготовки в системе обучения и образования, Тенденции и изменения условий работы ставят многочисленные требования перед образованием менеджеров, а все они могут быть подведены под одно - подготовить студентов к действию, к компетентному действию в сфере труда, С точки зрения дидактики высшего образования, это подразумевает применение учебных подходов к подготовке и образованию менеджеров, которые объединяют ключевые понятия - компетентность и активность, Именно такие учебные подходы должны стать одной из характеристик реформированной образовательной среды в системе высшего образования, Изучая проблемы подходов к обучению, ориентированных на развитие компетенций на основе моделей преподавания и активного обучения в высших учебных заведениях по образованию менеджеров, авторы пытаются ответить на вопрос о том, готовят ли студентов менеджмента к действию, что является основной целью данного теоретико-эмпирического исследования, Методологическая основа эмпирического исследования определяется в соответствии с общей целью исследования - обсудить мнения преподавателей, студентов и практиков/менеджеров о подходе к образованию будущих менеджеров, понимая под подходом к обучению следующие переменные: ориентация на приобретение компетенций и применение активных моделей обучения и преподавания, Данные, собранные на релевантном примере (преподаватели, студенты менеджмента и менеджеры) с помощью специально подготовленных инструментов исследования, интерпретируются в рамках качественного и количественного анализа в качестве основной парадигмы интерпретации, Основная гипотеза - студентов менеджмента в процессе обучения не готовят к действиям, частично получила подтверждение в ответах студентов и менеджеров, в то время как ответы и оценки преподавателей гипотезу отрицают,

Ключевые слова: образование менеджеров, подход к обучению, программы обучения, компетенции, активное обучение.

ЗНАЧАЈ ПРИМЕНЕ ИНФОРМАЦИОНИХ ТЕХНОЛОГИЈА У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Апстракт *Рад је конципиран тако да објасни како значај, тако и потенцијал увођења информационих технологија у наставу енглеског језика. Информационе и мултимедијалне технологије могу помоћи у настави енглеског језика, али и у самосталном учењу. Међутим, поставља се питање у којој мери су студенти свесни њихових потенцијала и да ли су их у досадашњем учењу довољно користили. Уводна анкета служи као показатељ тренутне заступљености информационих технологија у процесу усвајања језичких вештина и стицању језичке компетенције. Развој комуникативне компетенције, као и спровођење интерактивне наставе, омогућава употреба рачунара. Рад даје општи приказ употребе информационих технологија и самим тим објашњава њихов значај. Циљ рада је, дакле, предочавање постојећих наставних активности заснованих на употреби информационих технологија и давање предлога за њихово унапређење када је реч о учењу енглеског језика.*

Кључне речи: *настава енглеског језика, информационе технологије, интерактивна настава*

THE IMPORTANCE OF THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE TEACHING OF ENGLISH

Abstract *The paper is intended to explain not only the importance but also the potentials of the information technologies in the teaching of the English language. Information and multi media technologies can assist in both in class learning and individual learning at home. Yet, the question is to which extent the students are aware of their potentials and whether they have used them sufficiently so far. The introductory survey serves as an indicator of the current usage of information technologies in the process of acquisition of linguistic skills and competencies. The computer can be used to help the development of communicative competence in interactive teaching. The paper offers a general account of the use of the information technologies and by doing so stresses their importance. Also, the aim of the paper is to present teaching/learning activities based on the use of information technologies and to offer suggestions for their improvement.*

Keywords: *English language teaching, information technologies, interactive teaching.*

¹ majastanojevic30@gmail.com

ВАЖНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Резюме *В данной работе объясняется значение и потенциал внедрения информационных технологий в преподавании английского языка, Информационные и мультимедийные технологии могут помочь в процессе обучения английскому языку, а также и в самостоятельной работе студентов, Тем не менее, поднимается вопрос о том, в какой степени студенты осознают потенциал этих средств, т.е. пользовались ли они ими в своем предыдущем обучении, Результаты констатирующей анкеты служат индикатором текущего представления информационных технологий в процессе приобретения языковых навыков и овладения языком, Использование компьютеров позволяет проводить интерактивные занятия и приобретать коммуникативные компетенции, В статье дается обзор способов использования информационных технологий и объясняется их значение, Следовательно, цель данной работы заключается в показе, насколько средства информационной технологии применяются в современной учебной деятельности, а затем предлагаются меры по ее улучшению в процессе обучения английскому языку,*

Ключевые слова: *обучение английскому языку, информационные технологии, интерактивное обучение*

САВРЕМЕНЕ ФУНКЦИЈЕ И КОНЦЕПТИ НАСТАВЕ ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА

Апстракт *Различита схватања функције физичког васпитања зависила су од професионалног усмерења појединих аутора. Крајем XX века критеријум свестраног развоја личности превладао је у одређивању функција физичког васпитања, сходно чему су настале и хипотезе о когнитивној, афективној и психомоторној функцији физичког васпитања. Почетком XXI века у свету је превладао утилитарни критеријум физичког васпитања и спорта, а тиме и здравствена, психомоторна и социјална функција, са својим детаљним исходима и задацима. Четири нова корена концепта физичког васпитања настала су крајем прошлог века у Европи: концепт спортског образовања, концепт образовања кретања, концепт физичког образовања, као и концепт здравственог образовања. На почетку новог миленијума тежи се промени свих претходних концепата физичког васпитања и усклађивању ових хетерогених концепата, што постаје одлика главних праваца динамике развоја физичког васпитања у Европи – мењањем бивших националних концепата физичког васпитања. Побољшање физичког васпитања у Србији могуће је уз одговарајуће редефинисање сврхе и циљева, реструктурирање садржаја, рационализације, те реевауације наставе физичког васпитања и спорта.*

Кључне речи: функција, концепт, физичко васпитање, развој деце.

MODERN FUNCTIONS AND CONCEPTS OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION

Abstract *Different opinions about the function of physical education depended upon the professional direction of individual authors. By the end of the twentieth century the criterion of comprehensive development of personality prevailed in determining the functions of physical education, and inspired the development of the hypotheses of cognitive, affective, and psychomotor functions of physical education. At the beginning of the twenty first century widely accepted was a utilitarian criterion for physical education and sport, including health, psychomotor and social functions, with further elaboration of their outcomes and tasks. Four new core concepts of physical education appeared in Europe by the end of the last century: the concept of sport education, the concept of movements' education, the concept of physical education, and the concept of health education. Nowadays the tendency is to change and harmonize these heterogeneous concepts and it is the dominant feature of the main directions of the dynamics of the development of physical education in Europe - by altering previous national concepts of physical education. The improvement of physical education in Serbia is possible with adequate redefining of the purpose and goals, restructuring the contents, rationalization, and re-evaluation of the teaching of physical education and sport.*

Keywords: function, concept, physical education, child development.

¹ rodic.nedeljko@gmail.com

СОВРЕМЕННЫЕ ФУНКЦИИ И КОНЦЕПТЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Резюме *Разные взгляды на функции физического воспитания всегда были обусловлены профессиональным направлением отдельных авторов, В конце 20 века всестороннее развитие личности стало преобладающим критерием в определении функции физического воспитания и, вследствие этого, появились гипотезы о когнитивной, эмоциональной и психомоторной функциях физического воспитания, В начале 21 века в мире преобладает утилитарный критерий физического воспитания и спорта и, в связи с этим появились медицинские, социальные и психомоторные функции физического воспитания, Четыре новые корня концепта физического воспитания появились в конце прошлого века в Европе: концепт спортивного образования, концепт образования движений, концепт физического образования, концепт здорового образа жизни, В начале нового тысячелетия стремятся изменить все предыдущие концепты физического воспитания и согласовать все эти разнородные концепты, что становится особенностью главных направлений динамики развития физической культуры в Европе - изменение национальных концептов физического воспитания, Улучшение состояния физического воспитания в Сербии возможно только при соответствующем переопределении целей, задач и содержаний обучения, резевальвации функции физической культуры и спорта,*

Ключевые слова: *функции, концепт, физическое воспитание, развитие ребенка*

Вера Спасеновић¹
Филозофски факултет
Одељење за педагогију и андрагогију
Београд

UDK - 316.644:371.136(100)
371.213.3(100)
37.064.2(100)
Оригинални научни рад
НВ. LXII 1. 2013.
Примљен: 1. VIII 2012.

ИЗГЛЕД ТИПИЧНОГ НАСТАВНИКА: ВИЂЕЊЕ УЧЕНИКА И НАСТАВНИКА ИЗ РАЗЛИЧИТИХ ЗЕМАЉА

Апстракт *На доживљај појавности наставника, односно на начин на који се опажа његов изглед указала су поједина истраживања, али је ова проблематика ретко разматрана из компаративне перспективе. Циљ овог рада јесте поређење налаза истраживања спроведеног у 10 земаља о изгледу типичног наставника. Основни извор података на којима се темељи компаративна анализа јесу појединачни извештаји о истраживању из земаља укључених у заједнички пројекат. Упитником примењеном у оригиналном истраживању тражено је од испитаника да опишу и/или нацртају како изгледа типичан наставник, а одговори су прикупљени од 1.053 ученика и 408 наставника. Сличности и разлике у визуелној перцепцији наставника анализирани су у оквиру издвојених седам категорија: пол; узраст; начин облачења; накит, украси и други предмети које носи; израз лица и говор тела; глас и начин говора и однос према ученицима. Обављена упоредна анализа указала је на одређене сличности, али и разлике међу земаљама у опажању изгледа типичног наставника. Показало се да и ученици и наставници релативно повољно описују изглед наставника, с тим што је та слика нешто позитивнија код наставника. Заједничко за већину земаља јесте да су испитаници неретко описивали идеалног, а не типичног наставника, као и да су, поред изгледа, пажњу обраћали и на друга својства, нарочито однос и понашање према ученицима, које су негативније процењивали него кад је реч о изгледу.*

Кључне речи: *типичан наставник, изглед (појавност) наставника, компаративна анализа*

"TYPICAL TEACHER" IMAGE: HOW STUDENTS AND TEACHERS FROM DIFFERENT COUNTRIES VIEW THEM

Abstract *A few researches tackled the problem of how teachers are perceived, but none from a comparative perspective. The aim of our research was to compare the research results from ten different countries about the image of a typical teacher. Individual reports of the research in the countries which were included in the project were the source of data for our comparative analysis. The questionnaire used in the original research required from the participants to describe in writing and/or draw a picture of what a typical teacher looks like, and the answers were collected from 1053 students and 408 teachers. The similarities and differences in visual perception of teachers were analyzed within seven categories: sex, age, way of dressing, jewellery and other decorative items, facial expressions, body language, voice and manner of speech, and attitude*

¹ vspaseno@f.bg.ac.rs

towards students. The comparative analysis revealed certain similarities, but also some differences between the countries regarding the typical teacher image perception. It turned out that both the students and the teachers had described the teacher image relatively favourably, the image coming from the teachers being somewhat more positive. Common for the majority of the countries was that frequently the respondents described the image of an ideal teacher; but also that they paid attention to other features, especially the attitude and behaviour towards students which were evaluated more negatively than visual image.

Key words: typical teacher, visual image of the teacher, comparative analysis.

КАЧЕСТВА ТИПИЧНОГО УЧИТЕЛЯ: МНЕНИЯ УЧЕНИКОВ И ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ИЗ РАЗНЫХ СТРАН

Резюме *На восприятие учителя и на то, как мы воспринимаем его внешний вид, указывают некоторые исследователи, но эта проблема редко обсуждалась из угла сравнительного анализа. Целью данного исследования является сравнение результатов исследований, проведенных в 10 странах, о внешнем виде типичного учителя. Основными источниками данных для сравнительного анализа являются отдельные отчеты исследователей из стран, участвующих в совместном проекте. В анкетах первоначальных обследований требовалось описать и/или нарисовать, как выглядит типичный преподаватель. Ответы были собраны на примере 1053 учеников и 408 преподавателей. Сходства и различия в зрительном восприятии преподавателей были проанализированы в рамках выделенных семи категорий: пол; возраст; одежда; ювелирные изделия, украшения и другие предметы; выражение лица и язык тела; голос и манера речи; отношение к ученикам. Результаты сравнительного анализа показали, что существуют определенные сходства, но и различия между странами в определении вида типичного учителя. Оказалось, что и ученики и преподаватели относительно положительно описывают внешний вид учителя, хотя эта картина немного положительнее у преподавателей. Общим для большинства стран является то, что респонденты чаще называли идеального, чем типичного учителя, и что, кроме внешности обращали внимание и на другие свойства, в частности, отношение и поведение по отношению к ученикам, которые оцениваются более отрицательно, чем когда речь идет о внешности.*

Ключевые слова: типичный учитель, внешний вид учителей, сравнительный анализ

² Осим ако није другачије наглашено, под термином наставник, коришћеном у граматички мушком роду, подразумеваће се оба пола.

Јован Ромелић¹
Природно-математички факултет
Департман за географију, туризам
и хотелијерство, Нови Сад
Тијана Илић
Основна школа „Божидар Димитријевић Козица”
Брадарац, Пожаревац

UDK - 371.136(497.11)

371.3:91

Оригинални научни рад

НВ. LXII 1. 2013.

Примљен: 9. V 2012.

СТАВОВИ НАСТАВНИКА ГЕОГРАФИЈЕ О ПОДСТИЦАЈНИМ ЕЛЕМЕНТИМА, ПРЕПРЕКАМА И ЕФЕКТИМА САМОВРЕДНОВАЊА

Апстракт *Рад је настао као резултат сазнања да се поступак самовредновања наставника мало примењује у основним и средњим школама на територији Србије, као и да међу наставницима географије, изузев на нивоу универзитетске наставе, представља релативну непознаницу. У првом делу рада су обрађене теоријске основе вредновања и самовредновања наставника географије. У другом делу извршена су емпиријска истраживања, у оквиру којих смо користили технику анкетања наставника географије, а анкета је базирана на питањима о личним ставовима о организовању, садржају и корисности стручног усавршавања. Извршено је анкетање наставника географије основних и средњих школа у Војводини и у Браничевском округу. Утврдићемо да ли и у којој мери постоје у настави подстицајни елементи за самовредновање наставника, колике су поједине врсте препрека за реализацију овог поступка, као и који су ефекти самовредновања и предлози наставника за увођење мера које могу да побољшају поступак самовредновања.*

Кључне речи: *евалуација, самовредновање, основна и средња школа, наставник географије*

THE ATTITUDES OF GEOGRAPHY TEACHERS TOWARDS STIMULATING ELEMENTS, OBSTACLES AND EFFECTS OF SELF-EVALUATION

Abstract *The research was conducted after the authors learned that the procedure of self-evaluation is rarely applied in elementary and secondary schools in Serbia and that geography teachers, with the exception of university teachers, know very little about it. The first part of the article deals with theoretical bases of evaluation and self-evaluation of teachers of geography. The second part describes the empirical research in which we used the technique of survey, and the questionnaire contained questions about personal attitudes towards the organization, contents and usefulness of in-service teacher training courses. The respondents were the teachers from Vojvodina and Branicevo region. Our aim is to determine to which extent the teaching process stimulates self-evaluation, which eventual obstacles for the realization of the procedure might be present, and what are the effects of self-evaluation, as well as to*

¹ jromel@uns.ac.rs

gather the suggestions of the teachers concerning the measures which might enhance the procedure of self-evaluation.

Keywords: *evaluation, self-evaluation, elementary and secondary school, geography teacher.*

МНЕНИЯ УЧИТЕЛЕЙ ГЕОГРАФИИ О ПОБУДИТЕЛЬНЫХ МОТИВАХ, ПРЕПЯТСТВИЯХ И ЭФФЕКТАХ САМООЦЕНКИ

Резюме *Данная статья является результатом представления о том, что поступок самооценки недостаточно применяется среди учителей основных и средних школ в Сербии, а для учителей географии, за исключением университетского уровня образования, самооценка относительно неизвестный поступок. В первой части работы рассматриваются теоретические основы оценки и самооценки учителей географии. Во второй части приводятся результаты эмпирического исследования, в котором использована техника интервьюирования учителей географии, а требовались ответы о личных взглядах на организацию, содержание и полезность профессионального развития. Исследование проведено среди учителей основных и средних школ в Воеводине и в районе Браничево. Нам хотелось показать, существуют ли побудительные мотивы для самооценки учителей, каковы конкретные препятствия для осуществления этой процедуры, каковы последствия самооценки и какие меры по улучшению процесса самооценки предлагают учителя географии.*

Ключевые слова: *оценка, самооценка, основная и средняя школы, учитель географии*

Зоран Чворовић¹
Правни факултет
Крагујевац
Саша Дубљанин
Филозофски факултет
Одељење за педагогију и андрагогију
Београд

UDK - 347.61/64(495.02)

37.01(495.02)

Прегледни чланак

НВ. LXII 1. 2013.

Примљен: 12. V 2012.

ВИЗАНТИЈСКИ ПОГЛЕД НА ВАСПИТАЊЕ И ОДНОСЕ РОДИТЕЉА И ДЕЦЕ – ПРАВНИ И ПЕДАГОШКИ АСПЕКТ

Апстракт *У раду се с правног и педагошког аспекта анализира схватање васпитања и односа родитеља и деце у Византији. Византија, као наследник и тумач хеленске културе и римског државноправног устројства, истакла је другачије погледе на васпитање, улогу родитеља и положај мајке и деце у породици. Полазиште нових педагошких идеја био је Нови завет, па се може рећи да су оне биле синтеза хеленистичког и хришћанског погледа на породицу и васпитање уопште. Породица у Византији, за разлику од античког света, преузима обавезу васпитања, при чему жена добија најважнију улогу. Првим хришћанским законом – Еклогом, у Византији је правно регулисано васпитање, као и права и обавезе родитеља и деце. У основи правних прописа ове византијске кодификације налазило се хришћанско учење о породици, што се нарочито запажа код оних одредби којима се уређивао положај мајке према деци, положај деце према родитељима и обавеза родитеља да васпитавају своју децу.*

Кључне речи: Византија, васпитање, Еклога, улога родитеља, односи родитеља и деце.

BYZANTINE VIEWS ON UPBRINGING AND PARENTS/ CHILDREN RELATIONS - LEGAL AND PEDAGOGIC ASPECTS

Abstract *The paper analyses legal and pedagogic aspects of views on upbringing and relations between parents and children in Byzantium. Byzantium, as the heir and interpreter of the Hellenic culture and Roman state constitution, promoted different views on upbringing, the role of parents and the position of mother and children in the family. The starting point of new pedagogic ideas was found in the New testament, and it might be said that they were a synthesis of the Hellenistic and Christian views on family and upbringing in general. Family in Byzantium, in difference to the ancient world, assumes the role of the educator, with the woman being in charge. The first Christian Law - Eclogue regulates upbringing legally, including the rights and obligations of parents and children. The legal obligations of this Byzantine codification were based on Christian ideas of the family which is especially evident in the provisions which regulated the position of the mother in relation to children, the position of children in relation to parents, and the obligation of the parents to educate their children.*

Keywords: Byzantium, upbringing, Eclogue, parents' role, relations between parents and children.

¹ zoranrcvorovic@gmail.com

ВИЗНАТИЙСКИЙ ВЗГЛЯД НА ВОСПИТАНИЕ И ОТНОШЕНИЕ РОДИТЕЛЕЙ И ДЕТЕЙ - ПРАВОВОЙ И ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ

Резюме *В работе с правовой и педагогической точек зрения анализируется понимание воспитания и отношение родителей и детей в Византии, Византия как преемница и толковательница эллинской культуры и римского государственно-правового устройства имела иные взгляды на воспитание, роли родителей и статус матерей и детей в семье, Отправной точкой новых педагогических идей был Новый Завет, так что можно сказать, что эти идеи представляют собой синтез эллинистического и христианского взглядов на семью и воспитание в целом, Семья в Византии, в отличие от древнего мира, берет на себя обязанность воспитания детей, а женщины получают самую важную роль, Первым христианским законом (Эколога) в Византии регулируется воспитание, а также права и обязанности родителей и детей, В основе правового кодекса данного византийского закона находится христианское учение о семье, что особенно очевидно в частях где говорится о положении матери и ее отношении к детям, отношении детей к родителям и обязанности родителей воспитывать своих детей,*

Ключевые слова: *Византия, воспитание, Эколога, роль родителей, отношения родителей и детей*

НАСТАВА И ВАСПИТАЊЕ

УПУТСТВО ЗА АУТОРЕ ПРИЛОГА

Достављање рада

Рад треба доставити редакцији у **електронској форми**, на адресу Педагошко друштво Србије, Теразије 26, 11000 Београд, са напоменом „За часопис“, **mail: pds_bgd@eunet.rs** или **niv@gmail.com**.

Радови се достављају у Word 2003 формату, са Times New Roman фонтом, величина 12. Моле се домаћи аутори да користе фонт Serbian cyrillic.

Писане верзије се не враћају аутору.

Писање рада

Текст треба да буде откуцан **двоструким проредом**. Све странице основног текста морају бити нумерисане. На насловној страници треба навести наслов рада, академску титулу, име и презиме аутора, институцију у којој је аутор запослен, место, приватну или службену контакт адресу (поштанску и електронску), број телефона и годину рођења. Уколико рад има више аутора, за сваког појединачног аутора треба навести све наведене податке.

Рад не треба да буде дужи од 16 страница основног текста. Осим тога уз рад треба приложити резиме дужине 16 редова. На крају резимеа треба навести кључне речи (до пет).

Поред навођења наслова рада, имена и презимена аутора, текст резимеа, када се ради о тексту у којем се даје приказ емпиријског истраживања, треба да садржи: значај проблема или теме која се обрађује, циљ, задатке, методе, резултате, закључке, педагошке импликације реализованог истраживања. У случају теоријских радова треба навести значај проблема или теме која се обрађује, основна теоријска исходишта и елементе аналитичке разраде проблема и закључке.

– Домаћи аутори радове треба да доставе на српском језику
– Редакција обезбеђује превођење резимеа на енглески и руски језик.
– Табеле треба означити одговарајућим бројем и насловом који их јасно објашњава.

– Графички прикази треба да имају наслов и легенду која прати приказ.
– На крају рада на посебним страницама наводи се списак коришћене литературе.

Молимо ауторе да на крају рада наведу, у највише пет редова, основне професионалне податке о себи, електронску контакт адресу и годину рођења аутора.

Позиви на литературу - референце

Позиве на литературу треба давати у тексту, у заградама, а избегавати фусноте за навођење библиографских података. Фусноте треба користити, ако је то нужно, за коментаре и допунски текст. Имена страних аутора у тексту се наводе у транскрипцији приликом првог позива на аутора или извор са навођењем презимена аутора у оригиналу у загради. У следећим позивима на истог аутора довољно је навести само транскрипцију. У позиву на литературу наводи се презиме аутора и година издања извора на који се позивамо, на пример: (Ђорђевић, 1982). Навођење више аутора у загради треба уредити алфабетски, а не хронолошки. Ако су два аутора, у загради се наводе оба. Уколико је више од два аутора у загради се наводи презиме првог аутора и скраћеница *и сар*.

Списак референци на крају рада наводи се абecedним редом на следећи начин:

књига:

Трнавац, Н. (1996): *Педагог у школи - прилог методици рада школског педагога*, Београд: Учитељски факултет

чланак у часопису:

Коцић, Љ. (1984): Усавршавање концепције и структуре основне школе и унапређивање васпитно-образовног рада у њој, *Настава и васпитање*, бр. 3, 335 - 343.

прилог у зборнику:

Хавелка, Н. (1998): Прилог развијању концепције улоге наставника и улоге ученика у основној школи, *Наша основна школа будућности* (99 - 163), Београд: Заједница учитељских факултета Србије

енциклопедијска или речничка издања:

Педагошка енциклопедија I и II (1989), Београд: Завод за уџбенике и наставна средства

Ако се један аутор наводи више пута, наводи се по редоследу, години публикација референце. Уколико се наводи више радова истог аутора у једној години треба их означити словима а; б; ц; (1997а, 1997б).

Молимо ауторе приказа књига да уз приказ обавезно доставе и књигу коју приказују.

Оцењивање радова

Рад процењују два компетентна рецензента. Рецензије се дају у писаном облику. На основу рецензија уредник доноси одлуку о објављивању рада и о томе обавештава аутора.

JOURNAL OF EDUCATION

CONTRIBUTORS' NOTES

Manuscripts should be submitted in **electronic form** to: Pedagoško društvo Srbije, Terazije 26, 11000 Beograd, with a note: **za Časopis**, or by email and attachment to: **pds_bgd@eunet.rs** or **niv@gmail.com**.

Style Sheet

Format:		
Length:	up to 16 pages	
Font:	Times New Roman (12 pt)	
Line spacing:	1.5	
Alignment:	Justified	
Margins:	Top and bottom	3 cm
	Left and right	3.5 cm
Page numbers:	Insert page numbers	

The paper should not exceed 16 pages, and should contain: (1) Title, (2) Abstract, (3) Body of the text, (4) References/Bibliography, short professional data and year of birth. Figures, tables etc. should be provided on a separate page (with appropriate reference in the text) or inserted as moveable objects in the text, and should be labelled numerically and textually by clear explanation. Graphic presentations should have a title and the accompanying legend.

(1) Title: **bold capitals, centered**

(2) Abstract: an abstract about 16 lines (under the heading **Abstract**) with up to five keywords at the end should precede the body of the text.

(3) Body of the text: **bold** should only be used for the title, subtitles, and headings. *Italics* should be used for emphasis, examples interpolated in the text, non-English words and book/journal titles. "Double quotation marks" enclose brief citations running in the text (longer quotations, indented on all sides, are not put between quotation marks). References to literature should be incorporated in the text (in parentheses) and footnotes should be used, if necessary, only for comments and additional information.

(4) References/Bibliography should be limited to the content of the paper and stated in alphabetical order. Website references should be in a list of their own after all other material.

For books with more than three authors, the first name and the abbreviation **et al.** should be used (e.g. Quirk et al. 1985). Book and journal titles are in *italics*. Titles of articles in books and journals are in regular font style. Page references are required for articles in books and journals.

Sample references:

Books:

Brislin, R. (1995): *Understanding Culture's Influence on Behaviour*, New York, Harcourt Brace Jovanovich.

Chapters within books:

Willis, P. (1983): Cultural production and theories of reproduction, in: L. Barton & S.Walker (Eds) *Race, Class and Education*, London, Croom Helm, pp.127-145.

Articles:

Gardner, H. (1998): "A Multiplicity of intelligences" *Scientific American*, Winter Volume 9, No.4, 9-19.

Webpages:

"The Seven Sins of the Web" (Oct.2004): www.btopenworld.com/create/webpage

At the end of their contribution the authors are further asked to give their concise **professional bio data** (up to five lines) and electronic contact address. The data include: **author's name, academic title, affiliation, year of birth and postal address** at which they wish to receive the Journal of Education. If there are more authors, the above data should be stated for each person.

The Journal of Education is edited quarterly.

ОБУЧЕНИЕ И ВОСПИТАНИЕ

РЕКОМЕНДАЦИЯ АВТОРАМ

Доставляење рада

Материалы для публикации необходимо направлять в редакцию журнала в электронном виде (во вложенном файле) по адресу: Педагогическое общество Сербии, ул. Теразие 26, 11000 Белград, Сербия, **mail: pds_bgd@eunet.rs, niv@gmail.com.**

Правила оформления текста: параметры редактора – Word для Windows, шрифт – Times New Roman, высота шрифта – 12, межстрочное расстояние – двойное.

Страницы основного текста нумеруются. Принимаются работы объемом до 16 страниц основного текста. К основному тексту прилагается резюме объемом 16-20 строк, ключевые слова – не больше 5 слов. Таблицы и графики, сопровождающие статью должны иметь название и толкование. Надо приложить краткое профессиональной биографии и год рождения.

- Сведения об авторе (-ах) приводятся в конце статьи, а именно:
- фамилия, имя, отчество;
 - ученая степень, ученое звание, место работы, должность;
 - электронный адрес,
 - полный почтовый адрес для получения журнала.

Ссылки на литературу в тексте: рядом с цитатой в скобках указывается фамилия автора, год издания и страница. Сноски – концевые – только по необходимости. Используемая литература приводится в конце работы в алфавитном порядке.

Полученные работы рецензируются двумя компетентными рецензентами. На основе их рецензий главный редактор принимает решение о публикации работы и об этом осведомляет автора.

Журнал выходит 4 раза в год.

*Адреса редакције:
Педагошко друштво Србије
Теразије 26, 11000 Београд
Тел. 011/ 268 77 49
E-mail: pds_bgd@eunet.rs*

*Настава и васпитање не плаћа општи порез на промет.
Часопис има ранг међународног и излази уз помоћ
Министарства просвете и науке Републике Србије*

Претплата на рачун 125-456-89

*Financial Assistance:
Ministry of Education and Science
Pedagogical Society of Serbia*

*Subscription: 60 EUR institutions
40 EUR individuals*

*Account No: 935903510, PIRAEUS BANK
SWIFT: FIELD 56A: DEUTDEFF
FIELD 57A: ACCT.NO.935903510
PIRBRSBG
FIELD 59: PEDAGOŠKO DRUŠTVO,
RS35125120000000111178*

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

37

НАСТАВА и васпитање / главни и
одговорни уредник Гордана
Зиндовић-Вукадиновић. - Год. 1, бр. 1 (март
1952)- . - Београд (Теразије 26) :
Педагошко друштво Србије, 1952- (Београд :
Vodex). - 24cm

Тромесечно
ISSN 0547-3330 = Настава и васпитање
COBISS.SR-ID 6026754